

Petr Kašing – Jindra Biolková, Direktori a rektori VŠB – Technické univerzity Ostrava (Přehled osobností v čele univerzity v letech 1849–2014)
VŠB – Technická univerzita Ostrava, Ostrava 2014, 184 s.,
ISBN 978-80-248-3644-7

Publikace ostravských autorů¹ vyšla u příležitosti 165. výročí existence Vysoké školy báňské – Technické univerzity Ostrava. Ze stručného historického úvodu se dozvídáme, že byla založena již 23. ledna 1849 na základě císařského dekretu jako montánní učiliště, nikoliv ovšem v Ostravě, ale v horním městě Příbrami. Učiliště bylo jakýmsi pokračovatelem hornických tradic českých zemí a během své existence prošlo řadou změn. V počátcích stáli v čele učiliště ředitelé jmenovaní do funkce na základě návrhu profesorského sboru na dvouleté funkční období ministrem příslušného ministerstva (do roku 1853 ministerstvo zemědělství a hornictví, poté ministerstvo financí). Prvním ředitelem se stal prof. František Xaver Maxmilián Zippe, zakladatel vědecké mineralogie a geologie. V roce 1865 přijala škola název Báňská akademie v Příbrami, o 4 roky později byla tato akademie nově organizačně podřízena ministerstvu orby (do roku 1907, kdy přešla pod ministerstvo veřejných prací). V roce 1895 konečně získala status vysoké školy a byla zde zavedena funkce rektora voleného profesory rovněž na dvouleté funkční období. V roce 1904 byla dokončena její přeměna v plnoprávnou vzdělávací instituci, když získala nový status a možnost udělovat akademický titul – doktor montánních věd (Dr. mont.). Pozice rektora byla posílena udělením titulu „Magnificence“. Škola současně dostala nový název – Vysoká škola báňská v Příbrami.

Vznik Československé republiky ovlivnil další vývoj školy. Organizačně byla vyňata z kompetence ministerstva veřejných prací a svěřena do kompetence ministerstva školství a národní osvěty. Zásadní změnou bylo zavedení českého vyučovacího jazyka v roce 1919 a reorganizace výukového programu. V meziválečném období musela škola čelit tendencím, že bude přeložena jako samostatná vysoká škola do Prahy. Etapa Vysoké školy báňské v jejím příbramském období skončila uzavřením českých vysokých škol v listopadu 1939.

Po osvobození Československa v roce 1945 Vysoká škola báňská obnovila svou činnost v Příbrami sice již v květnu, ale na základě prezidentského dekretu z 8. září 1945 byla přeložena do Ostravy, toho času centra rozvíjejícího se hornického regionu, kde výuka začala od listopadu 1945. Prvním rektorem Vysoké školy báňské v jejím ostravském období se stal prof. Dr. mont. Ing. František Čechura, přední zakladatel oboru důlního měřičství.

Po roce 1950 byla v rámci nového vysokoškolského zákona změněna struktura vysokoškolského vzdělávání a zrušeny akademické svobody, rektor byl jmenován na tříleté období přímo prezidentem. V letech 1950–1955 byla také provedena reorganizace studia – mimo jiné byly založeny nové fakulty – fakulta hornická, hutnická a báňského strojírenství, dále ekonomicko-inženýrská fakulta (zrušena z ekonomických důvodů v roce 1959), a fakulta geologie (v roce 1959 spojena s fakultou hornickou).

Úspěšný rozvoj Vysoké školy báňské v Ostravě byl podpořen uvolněním politické situace v 60. letech minulého století. Vysokoškolský zákon z roku 1966 přinesl zvýšení role

¹ Oba autoři již spolupracovali na publikaci obdobného charakteru o nositelích čestných doktorátů Vysoké školy báňské – Technické univerzity Ostrava, viz Petr KAŠING – Jindra BIOLKOVÁ, *Osobnosti vědy a techniky: nositelé čestných doktorátů a medaile Georgia Agricoloy Vysoké školy báňské – Technické univerzity Ostrava*, Ostrava 2013, 180 s., ISBN 978-80-248-2903-6.

vědecké rady, změna se dotkla také volby rektora, který byl jmenován prezidentem republiky na návrh vědecké rady – prvním takto zvoleným rektorem byl Oldřich Hajkr, profesor oboru deskriptivní geometrie.

I když po srpnu 1968 došlo k utužení poměrů a k politickým čistkám, Vysoká škola báňská nadále zabezpečovala celou řadu studijních oborů a postupně se měnila z klasické montánní školy na vysokou školu polytechnickou, což dokazovalo zřízení fakulty ekonomické.

Změny po roce 1989 znamenaly návrat akademických svobod, vysokoškolský zákon z roku 1990 zároveň redefinoval autonomii vysokoškolského vzdělávání. V prvních politopadových volbách byl rektorem zvolen profesor elektrotechniky Ing. Tomáš Čermák. V těchto letech probíhala také zásadní restrukturalizace výuky, byly založeny nové fakulty – fakulta elektrotechniky a informatiky, fakulta stavební a fakulta bezpečnostního inženýrství. V roce 1994 přijala škola název Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava, čímž byl zdůrazněn její polytechnický charakter. Posledním rektorem sledovaného rozmezí byl v roce 2014 zvolen prof. Ivo Vondrák, odborník v oblasti informatiky a robotiky.

Po historickém úvodu následuje jádro publikace, a to 35 biografických medailonků osobností, které stály v čele Vysoké školy báňské – Technické univerzity Ostrava a jejich předchůdkyň, mnohdy věhlasných odborníků ve svém oboru, kteří se museli potýkat se svým mnohdy pohnutým osudem. Museli reagovat na výše zmíněné tendence (zejména ve sporech s německými učiteli) a vypořádat se s úkoly a problémy své doby od skromných počátků za direktoriátu Františka Maxmiliána Zippeho až do současnosti, kdy škola plní funkci významné vzdělávací instituce.

Hesla jsou čtivá a poskytují přehledně a stručně informace o odborné činnosti i životních osudech jednotlivých osobností stojících v čele vysoké školy. Publikace je proto vhodná pro odbornou i laickou veřejnost zabývající se nejen dějinami vysokého školství.

Michal Továrek